

DÜNYA ŞÖHRƏTLİ YAZIÇI DEN BRAUNUN ƏSƏRLƏRİNİN NƏŞRİ, YAYIMI VƏ TƏNQİDİ

UOT 002

AĞAMMƏDOV MURAD
ƏLFƏDDİN OĞLU

*Bakı Dövlət Universiteti
Kitabşünaslıq və Nəşriyyat işi
kafedrasının III kurs tələbəsi*

Açar sözlər: Den Braun, redaktor, tərcüməçi, tərcümə, triller, roman, detektiv, surət

Ключевые слова: Дэн Браун, редактор, перевод, переводчик, триллер, роман, детектив, образ

Key words: Dan Brown, editor, translator, translation, thriller, novel, detective story, character

Den Braun 22 iyun 1964-cü ildə Nyu-Hempşirdə (ABŞ) riyaziyyat professoru Riçard Braun və musiqiçi Konstansiya Braunun ailəsində dünyaya gəlib. Braun, atasının 1982-ci ildə təqaüdə çıxana-dək riyaziyyat dərsi dediyi Ekseterdəki Filips akademiyasını bitirmişdir. Braunun valideynləri musiqiçi idilər, anası eyni zamanda kilsədə orqanist kimi fəaliyyət göstərmişdir. Ailə, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Episkop Kilsəsinə mənsub idi. Məzuniyyətdən sonra Braun Amsist Kollecinə daxil olur, harada ki, Psi Upsilonun tələbə qardaşlığının fəal üzvünə çevrilmişdi. Braun 1986-cı ildə məzun oldu və son təhsil ilini İspaniyada Sevilya Universitetində sənət tarixini öyrənərək keçirdi. Kollecdə təhsilini bitirdikdən sonra Den Braun mahnı müəllifi, musiqiçi və ifa-

çı kimi musiqi karyerasını başlamağa cəhd edir. Braun öz səs yazıları ilə bir neçə kompakt-disk (CD) buraxır. 1991-ci ildə Hollivuda köçdü, burada Beverly Hills Hazırlıq Məktəbində dərslər deməyə başladı. 1993-cü ildə Dan Braun və ailəsi Nyu-Hempşirə qayıtdılar və Braun burada Exsetərdəki Filips Akademiyasında İngilis dilini, həmçinin Lincoln Akerman Məktəbində İspan dilini tədris etməyə başladı.

Hazırda Den Braun eyni zamanda jurnalistika ilə də məşğuldur, müntəzəm olaraq «Newsweek», «Time», «Forbes», «People», «GQ», «The New Yorker», jurnallarının həyatında, müxtəlif məşhur radio və teleproqramlarda iştirak edir.

Sənət tarixçisi və rəssam olan həyat yoldaşı Blis Braun da ona araşdırmalarına

kömək, gəzinti və elmi səfərlərində ona yol-
daşlıq edirdi. 1995-ci ildə cütlüyün ortağ işi
nəticəsində “Uzaq durulması gərəkən 187
kişi: qəzəbli qadınlar üçün kitabça” kitab-
bestselleri ortaya çıxır.

1998-ci ildə, fəlsəfənin, dinlərin, kriptoa-
rafiyanın və gizli cəmiyyətlərin tarixçəsi ilə
uzun müddət maraqlanan Braun, bestellərə
çevrilmiş ilk romanı Rəqəmsal qala (Digital
Fortress) romanını nəşr etdirir. Roman vətən-
daş azadlıqları və milli təhlükəsizliyin ara-
sındakı nazik sərhəddi araşdırır və milli təh-
lükəsizlik orqanının gizli birliyinin işi barədə
məlumat verir. Romanın yayımlanmasından
dərhal sonra Den Braun bir anda elektron ki-
tab reytinglərində birinci yerə qalxdı.

Mükafatlar almış riyaziyyat üzrə pro-
fessor ilə ilahiyyat musiqiçisinin oğlu Den
Braun elm və din kimi bəzən bir-birinə qarşı
duran fəlsəfələrin hakim olduğu bir mühit-
də böyüyüb. Bu, bir-birini tamamlayan fikir-
lərdən aldığı təsirlə məşhur romanı “Mələk-
lər və İblislər”i (Angels & Demons) yazdı.
Bu əsərdə bir İsveçrə fizika laboratoriyası ilə
Vatikan arasında baş verən, elm və din möv-
zularının hakim olduğu romandır. Yazıcının
üçüncü romanı olan “Yalan nöqtəsi” (Decep-
tion Point) də siyasət əxlaq, təhlükəsizlik və
gizli texnoloji mövzuları əhatə edir.

2003-cü ildə Den Braunun əsərlərinin
(“Rəqəmsal qala” və “Yalan nöqtəsi”ndən
başqa) baş qəhrəmanı olan professor Lenq-
donun macərələrinin davam etdiyi “Da Vin-
ci Şifrəsi” romanı nəşr edilmişdir.

2009-cu ilin sentyabrında Amerikanın
Mason keçmişinə dair gizli örtüyü ortaya
qoyan və Robert Lenqdon haqqında üçüncü
əsr olan “İtirilmiş Simvol” (The Lost Sym-
bol) adlı roman nəşr olundu. 2013-cü ilin
may ayında bu seriyanın dördüncü hissəsi
“Cəhənnəm” (İnferno) romanı çıxır.

28 sentyabr 2016-cı ildə Knopf Double-
day Nəşriyyat Qrupunun sədri və baş redak-
toru Sonni Mexta Doubleday nəşriyyat evi,
Robert Lenqdon (Robert Langdon) haqqın-
da Braun’un nəşri 2017-ci ilin 26 sentyabrına
planlaşdırılan başqa bir romanı - “Mənşə”

(Origin) romanının çapının başladıklarını
açıqladı. Elə də olur, lakin bir qədər gec,
2017-ci ilin 3 noyabrında Den Braunun 7-ci,
professor Robert Lenqdonun əsas surət kimi
iştirak etdiyi 6-cı romanı “Mənşə” romanı
nəşr edilir [11].

Yazarın ilk romanı Rəqəmsal qala (Digital
Fortress) qeyd etdiyimiz kimi 1998-ci ildə St.
Martin’s Press və Transworld (Böyük Britani-
ya) nəşriyyatları tərəfindən nəşr edilmiş de-
dektiv romandır. Azərbaycan dilinə tərcümə-
çisi Yaşar Əsədovdur. 544 səhifəlik roman
Azərbaycanda 2012-ci ildə 1000 tirajla “Qa-
nun” nəşriyyatı tərəfindən nəşr edilmişdir.
Əsər həmçinin Türkiyədə də nəşr edilmişdir.
Türkiyədə romanı “Altın Kitablar” yayınevini
çap etmişdir. Romanı türk dilinə çevirən isə
Sezer Sonerdir. Türk dilində olan kitabı nəşrə
hazırlayan Muharrem Nesil Huvaj, üz qabığı-
nın dizayneri Emrullah Öz olmuşdur.

ABŞ-ın Milli Təhlükəsizlik Agentliyinin
məlumat bazasına təhlükəli bir virus düşür.
Təbii ki, əvvəl heç kim buna ciddi reaksiya
vermir. Axı bu super dövlətin bütün gizli sir-
lərinin toplandığı məlumat bankı dördqat,
beşqat kiberqalxanla müdafiə olunmuşdur.
Bu virtual müdafiə qalxanını heç bir virus,
heç bir xaker keçə bilməz. Lakin bir neçə sa-
atdan sonra vəziyyət gərginləşir, məlum olur
ki, MTA-nın ən məxfi, ən sürətli şifrəaçan
kompüterini yeni, «Rəqəmsal qala» adlı viru-
sun şifrəsini açmaqda acizdir. Bir neçə saat
ərzində yeni kompüter virusu ABŞ Milli Təh-
lükəsizlik Agentliyinin məlumat bankının
müdafiə proqramlarını dağıdır. Əgər müda-
fiə qatları tam dağılsa, ölkənin ciddi-cəhdlə
qorunan bütün dövlət sirlərinə milyonlarla
insanın əli çatacaq. Buna isə yol vermək ol-
maz, çünki bu, sözün əsil mənasında fəlakət-
dir. Bu məhvedici virusu zərərsizləşdirmək
üçün məşhur kriptograf Syuzan Fletçer işə
cəlb edilir. Paralel olaraq virusu yaradan
proqramçının da axtarışlarına başlanılır. La-
kin o, çox da uzaqda yox, elə burada, Milli
Təhlükəsizlik Agentliyinin içindədir.

Romanda xəyali bir teorem – “Berqofsk
Prinsipi” görünür. Teoremin məğzi ondadır

ki, hər bir şifrəni “kobud güc” ilə sındırmaq mümkündür. Bu yolla şifrənin açarının tapılması yalnız vaxt məsələsidir.

Yazarın növbəti romanı “Mələklər və İblislər” (Angels and Demons) ABŞda 2000-ci ildə nəşr edilib. Azərbaycanda 728 səhifəlik romanı 1000 tirajla 2015-ci ildə “Qanun” nəşriyyatı nəşr edib. Kitabın korrektorü Ceyran Abbasova, romanın tərcüməçisi isə Yaşar Əsədovdur. Türkiyədə isə romanı “Altın Kitablar” nəşriyyatı çap edib. Qeyd edək ki, romanın türk dilli versiyası 575 səhifədən ibarətdir. Türk dilinə tərcümə isə Petek Demir tərəfindən edilib.

“Bu roman professor Robert Lenqdonun iştirak etdiyi ilk romandır.” “İllüminati”. Orta əsrlərdə rəsmi kilsəylə apardığı sərt və qəzəbli savaşı nəticəsində məşhurlaşan qədim gizli orden – qardaşlıq. Bu, sadəcə, uzaq keçmişin əfsanəsimi? Bəlkə də... Elə isə bəs onda niyə sirli şəkildə öldürülmüş, Tanrının varlığını elmi şəkildə sübuta yetirməyin astanasında olan alimin sinəsinə məhz illüminatların rəmzlərindən damğa basılır? Harvarddan dəvət edilmiş rəmzlər üzrə mütəxəssis və öldürülmüş alimin qızı olan tərəf müqabili öz şəxsi araşdırmalarına başlayırlar və... tezliklə inanılmaz nəticələr əldə edirlər...

Oxucuların xahişi ilə CERN (Nüvə tədqiqatları üzrə Avropa təşkilatı Dünyanın ən böyük yüksək energetika fizikası laboratoriyası) saytında əsərdə baş verən sujetin fizika cəhətindən uydurma olduğunu göstərən səhifə yerləşdirilmişdi. Orada deyilir ki, romanda adı çəkilən anti-maddə bombasının mövcudluğu mümkün deyil. Yəni, anti-maddə əsərdə göstərildiyi kimi yaradılmır. Mövcud sürətləndiricilərlə yalnız bir qram anti-maddə yaratmaq üçün milyardlarla il gərəkdir. Ondan enerji mənbəyi kimi istifadə etmək heç də effektiv deyil. CERN-də əldə edilən bütün anti-maddənin məhv edilməsi zamanı sərbəst buraxılan enerji adi bir lampa ampulunun işləməsinin yalnız bir neçə dəqiqəsi üçün kifayət edərdi. CERN-in əməkdaşı Rolf Landua italyan jurnalı “Newton”a verdiyi intervyuda qeyd etmişdir ki,

anti-maddənin bir qramının əldə edilməsi 1000 trilyon dollar başa gələrdi. Müqayisə etmək üçün: ABŞ-ın illik büdcəsi yalnız bir neçə mikroqram anti-maddənin yaranmasına bəş edərdi.

XXI əsrin əvvəllərində bu kitaba o qədər də böyük tələbat yox idi. Yalnız yazıçının “Da Vinçi Şifrəsi” romanından sonra bu roman da bestsellerə çevrilmişdir. Roman 2004-cü il üçün “Publishers Weekly”ə görə ən çox satılan kitablardan birinə çevrildi.

2009-cu ilin mayında Ron Hovard tərəfindən kitabın böyük büdcəli ekran versiyası çəkilir. Filmdə Langdon rolunu Tom Henks oynadı. Kitabın süjeti ilə filmin süjeti heç də hər yerdə uyuşmayıb.

Yazıçının üçüncü romanı “Yalan Nöqtəsi” (Deception Point) 2001-ci ildə ABŞ-da, 2005-ci ildə “Altın Kitablar” yayınevini tərəfindən Türkiyədə, eyni ildə isə AST nəşriyyatı tərəfindən Rusiyada çap edilmişdir. Qeyd edək ki, Rusiyada bu romanı eyni zamanda “Tranzitkniqa” nəşriyyatı buraxmışdır. Azərbaycanda 616 səhifəlik kitab 1000 tirajla, “Qanun” nəşriyyatı tərəfindən buraxılmışdır. Nəşriyyat kitabı ilk dəfə 2012-ci ildə, sonra isə 2013-cü ildə, sonuncu dəfə isə 2017-ci ildə yenidən nəşr edib. Azərbaycan dilinə tərcümə edən Yaşar Əsədov, kitabın redaktoru Mehman Məmmədov, korrektorü isə Fəxrəddin Ağazadədir.

Arktikada bəşəriyyətin gələcəyini dəyişməyə qadir olan nadir artefakt tapılır. Qeyri-adi tapıntının həqiqi olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün ora elmi ekspedisiya göndərilir. Ancaq ekspedisiya üzvləri tapıntı yerinə çatmaq üçün bir-birinin ardınca həlak olurlar. Onları kim və niyə öldürür? Bəlkə onlar tapıntının sirrini açmağa çox yaxınlaşıblar?

Yazıçının növbəti romanı 2003-cü ilin aprelində “Doubleday Group” nəşriyyatında nəşr edilən Da Vinçi Şifrəsi (The Da Vinci Code) dedektiv, triller janrlı romandır. Azərbaycanda roman 2012-ci ildə (520 səhifə) 1000 tirajla “Qanun” nəşriyyatı tərəfindən buraxılıb. Romanı Azərbaycan dilinə

Samir Bulut tərcümə edib. Roman Rusiyada isə "AST" nəşriyyatı tərəfindən çap edilib. Türkiyədə roman ilk dəfə 2003-cü ildə (528 səhifə) "Altın Kitablar" nəşriyyatı tərəfindən buraxılıb. Bu romanın "Qanun" nəşriyyatı tərəfindən buraxılan daha bir nəşri var ki, o da yeniyetmələr üçün nəzərdə tutulub. 432 səhifəlik kitab "Da Vinçi kodu" adı altında çap edilmişdi. Bu kitabı Azərbaycan dilinə tərcümə edən Sevil Gültən olmuşdur.

Kitab beynəlxalq bestseller oldu: O, dünyanın 44 dilinə tərcümə edilib və dünyada ümumi tirajla 81 milyondan çox nüsxəsi satılıb. "Da Vinçi Şifrəsi "Nyu-York Times" jurnalının bestsellerlər siyahısına başçılıq edir, 2003, 2004, 2005-ci illərdə Publishers Weeklyin bestsellerlər siyahısına daxil olmuş, çoxları kitabı son on illiyin ən yaxşı kitabı hesab edir. Elmi dedektiv triller janrında yazılan bu roman Müqəddəs Qril haqqında əfsanəyə və Mariya Maqdalinanın xristianlıqda roluna böyük maraq yarada bilmişdi.

Əsər Luvr muzeyində qoca mühafizəçinin qətlini baş qəhrəman Robert Lenqdona xəbər verən gecə zəngi ilə başlayır. Əvvəlcə Lenqdonu bütün işlərdə günahkar sayırlar çünki qoca mühafizəçi Jak Sonyer həmin vaxtı onunla görüşməli idi. Sonyerin nəvəsi Sofi Lenqdonu polisə əlindən qurtarır. Onlar Jak Sonyer haqqında maraqlı məlumatlar tapırlar. Sən demə Sonyer Sion Prioratı adlı gizli bir cəmiyyəti üzvü imiş və Tampilyerlərin Sion Prioratına təhvil verdiyi xristian gizli sənədlərini İsa peyğəmbərin müqəddəs camını – San Qrili qoruyurmuş. Onların San Qrili axtarması başqalarının maraqları ilə də toqquşurdu, hətta Opus Dei təşkilatı da bu işə qarışmışdı. Bütün əsər boyu baş qəhrəmanlar maraqlı məlumatlarla qarşılaşırlar və sonda San Qrili tapırlar.

Romanın ideyası Maykl Beytjent, Riçard Li və Henri Linkolnun 1982-ci ildə nəşr edilmiş "Müqəddəs Qan və Müqəddəs Qril" kitabından ilhamlanmışdır. Sonda Li və Beytjent Braunu "Da Vinçi Şifrəsi"nin müstəqil bir əsər olmadığını, sadəcə onların yazdıqlarının bədi versiyası olduğunu qeyd edərək

məhkəməyə verirlər. Lakin 2006-cı ildə məhkəmə Braunun lehinə qərar verdi. Den Braun bu kitabla tanış olduğunu (60-cı fəsildə açıq şəkildə qeyd edilmiş) inkar etmirdi, lakin öz romanı üçün əsas mənbələr arasında o Marqeret Starbyordun "Alabaster səhəngli qadın" (The Woman With the Alabaster Jar) və "Yevangeliyada İlahə: müqəddəs qadın başlanğıcının köklərinə qayıdaq" (The Goddess in the Gospels: Reclaiming the Sacred Feminine), eyni zamanda, Linn Piknettin və Klayv Prinsin "Tapınaqçıların Vəhyi" kitablarını qeyd edirdi.

"Müqəddəs Qan və Müqəddəs Qril" kitabı öz növbəsində alman arxeoloq-həvəskar olan Otto Ranın "Qrilə qarşı xaç yürüşü" (alm. "Kreuzzug gegen den Gral", 1933) kitabında öz əksini tapmış araşdırmaları və hipotezləri, eyni zamanda isə "Anri Lobinonun gizli dosyaları" adlı saxta sənədlər toplusu əsasında yazılmışdı.

Öz narazılığını eyni zamanda Ermitajın yüksək elmi işçisi Mixail Anikin bildirmişdi. O qeyd edirdi ki, ideyanın bir qismi onun 2000-ci ildə nəşr edilmiş kitabı—"Leanardo da Vinçi yoxsa rəngli ilahiyyat" kitabından götürülmüşdür.

Kitabın 2003-cü ildə buraxılmasından sonra, 2006-cı ilə kimi "Da Vinçi Şifrəsi" romanı və başqa üç kitabı müəllifə 260 milyon dollardan artıq gəlir gətirdi. 2006-cı ilin mayında romanın geniş büdcəli filmi göstərilir.

Lakin roman hər yerdə bir mənalı qarşılanmır. Məsələn, onun xristianlığı alçaltması səbəbi irəli sürülərək Livanda qadağan edilib.

Den Braun babasının da mason olduğunu bir çox proqramda açıqlamışdır. Evlərinə qərribə önlüklər və ağ əlcəklər tapdığını söyləmişdir. "İtirilmiş simvol" (The Lost Symbol) adlı romanını da buna görə yazdığı ehtimal olunur. Kitabın mövzusu da masonluqdur. Yazıcının bu əsəri 2009-cu ildə həm kitab, həm də elektron formada oxuculara təqdim olunub. Kitabın ilk tirajı 6,5 milyon cildə buraxılıb. 17 avqust 2009-cu ildə Den Braunun adı ən yaxşı satılan Amerika kitabları arasında üçüncü sırada yer alıb.

Roman 2009-cu ildə ABŞ-da Doubleday, Böyük Britaniyada Transworld nəşriyyatları tərəfindən çap edilib. Rusiyada isə bu kitabın nəşrini AST nəşriyyatı həyata keçirib. Rus dilindən Azərbaycan dilinə tərcüməni Yaşar Əsədov edib. Azərbaycanda İlqar Fəhmlinin redaktor, Tünzalə Xəlilqızının korrektorluğu olan kitab 1200 tirajla "Qanun" nəşriyyatı tərəfindən çap edilib. "Qanun" nəşriyyatı kitabı 2013 və 2016-cı illərdə çap etmişdir.

Qeyd edək ki, bu romanda Den Braunun digər romanı "Rəqəmsal qalaya" istinad vardır. Bu əsərdə Robert Lenqdonun macəraları davam edir. Bu dəfə o, masonların dünyanı dəyişə biləcək böyük sirrini tapmalıdır. Əsrlərlə gizli qalan sirlər, müəmmalı işarələr, simvollar və keçmişin labirentləri ilə ölüm-cül təhlükəli səyahət...

Yazıcının sonrakı əsəri "Cəhənnəm" (Inferno) — 2013-cü ildə mistik-triller janrında yazılmış romandır. Robert Lenqdon haqqında romanlar seriyasından olan əsər "Mələklər və iblislər", Da Vinçi şifrəsi və "İtirilmiş simvol" romanlarından sonra dördüncü romandır. Əsər ilk dəfə 14 may 2013-cü ildə "Doubleday" nəşriyyatı tərəfindən yayımlanmışdır. Yayımlanmasından sonra ilk on bir həftə ərzində New York Times Best Seller siyahısına rəhbərlik edən əsər ilk on yeddi həftə ərzində də elektron kitablar siyahısına rəhbərlik etmişdir.

Azərbaycan dilinə romanı Əfsanə Nurəli Həmzəyeva tərcümə etmişdir. Azərbaycan dilində 576 səhifəlik kitab "Qanun" nəşriyyatı tərəfindən 1000 tirajla "Qanun" nəşriyyatı tərəfindən 2014-cü ildə (576 səhifə) nəşr edilmişdir. Romanı Azərbaycan dilinə Əfsanə Nurəli Həmzəyeva tərcümə etmişdir. Türkiyədə kitabın nəşrini "Altın Kitablər" nəşriyyatı həyata keçirib.

"Mütləq ki, axtaran tapar" – Harvardın görkəmli simvoloqisti Robert Lenqdon xəstəxanada ayılıanda bu sözlər qulaqlarında səslənirdi. Harada olduğunu, bura necə gəldiyini anlamırdı. Şeylərinin arasından çıxan qəribə əşyanın da bura necə düşdüyündən xəbəri yox idi.

Ölümlə hədələnən Lenqdon gənc həkim Sienna Bruksla Florensiya şəhərində təhlükəli təqiblərə məruz qalır. Yalnız Lenqdonun tarixin gizli keçidləri və qədim sirlərdən xəbərdar olması onları naməlum təqibçilərin pəncəsindən qurtara bilər.

Dantenin sirli və möhtəşəm şah əsəri olan "İlahi komediya"dan bir neçə sətir onlara renessans dövrünün məşhur abidələri, rəsmləri və tikililərində gizlənmiş kodlar zəncirini açmağa bilmək üçün yol göstərəcəkdir. Bu tapmacanın cavabları ilə onlar bəlkə dünyanı dəhşətli təhlükədən xilas edə bilərlər.

Dünya klassik ədəbiyyatının ən əzəmətli əsərlərindən sayılan "Cəhənnəm"dən qaynaqlanaraq yazılan bu kitab Den Braunun ən mükəmməl romanı hesab edilir. Misilsiz məzmunu kitabın ilk səhifəsini açdığınız andan onu bağlayanadək sizi ondan ayrılmamağa qoymayacaqdır.

2016-cı ildə "Cəhənnəm" romanı da ekranlaşdırılmışdır.

Yazıcının sonuncu romanı "Başlangıç" romanıdır. Azərbaycanda roman 2018-ci ildə 1000 tirajla "Qanun" nəşriyyatı tərəfindən (528 səhifə) çap edilib. Azərbaycan dilinə romanı Rəfiqə Məmmədova, Xəlil Kazımlı tərcümə ediblər.

Harvardda simvol və dini ikonografiya professoru olan Robert Lenqdon "Elmin üzünü əbədi olaraq dəyişdirəcək" bir kəşfi öyrənmək üçün Bilbaodakı Quqqenhaym muzeyinə gəlir. Tədbirə ev sahibliyi edən dostu və köhnə tələbəsi olan Edmond Körş gözqamaşdıran ixtiraları və dəqiq proqnozları ilə dünyada mübahisələrə səbəb olan bir insan kimi tanınır.

Bu axşam da bir istisna deyil: o, insan mövcudluğunun əsaslarına dair böyük mübahisələrə səbəb olacaq heyrətləndirici bir elmi kəşf ortaya qoyacağını iddia edir.

Amma Lenqdon və başqa qonaqlar Körşün xüsusi həssaslıqla təşkil etdiyi tədbirdə qiymətli kəşfini elan etmədən şoka düşürlər. Həyatı təhlükə altında olan Lenqdon muzey direktoru Ambra Vidalla birlikdə ümitsiz bir yol seçirlər. Birlikdə Körşün sirrini açacaq giz-

li parolu tapmaq üçün təhlükəli bir araşdırma aparmaq məqsədilə Barselonaya qaçirlar.

Lenqdon və Vidal onlardan bir addım irəliddə olan qəddar düşməndən qurtulmaq üçün gizli tarixin və qədim dinin labirintindən keçməlidirlər. Lenqdon və Vidal, sadəcə, gizli simvollarla və çətin müasir sənətlərlə qeyd edilən bir iz üzərində səsləndirilməmiş bir dünyəvi həqiqəti ortaya çıxardan ip ucları tapirlar [10].

“Qeyd edim ki, romanın Azərbaycan dilinə bütün tərcümələri rus dilindən edilmişdir”.

Den Braunun ədəbi stili bir sıra ədəbiyyatçılar tərəfindən ciddi tənqid olunub. Britaniyalı şair, redaktor Tom Çivers Braunun nəsrini “o dərəcədə qurğuşuna bənzətmişdi ki, hətta ondan kilsələr üçün dam da düzəltmək olar”.

Digər tənqid dalğalarını “Den Braunun öz kitablarının ön sözlərində onun işlərinin tarixi faktlar üzərində qurulduğunu qeyd etməsi” doğurdu. 2009-cu ilin sentyabrında Braun tənqidlərə belə cavab verdi: “Mən bu kitablarda qətiyyətli və spesifik bir şeylər edirəm. Hekayəni danışmaq üçün həqiqət və uydurmanı çox müasir və effektiv bir şəkildə birləşdirirəm. Elələri var mənim nə etdiyimi anlayirlar. Onlar sanki zövq almaq üçün qatara atlanirlar. Lakin elələri də var ki, onlara yəqin ki, başqa bir müəllifi oxumaq məsləhətdi”.

Öz növbəsində həmin Tom Çivers Braunun “Da Vinçi Şifrəsi”nin proloqunda “sənət əsərlərinin, arxitekturanın, sənədlərin və gizlin ritualların bütün təsviri romanda dəqiq olduğunu yazması”nı qeyd etmişdir. Məsələn, Tom Çivers qeyd etmişdir ki, Sion Prioratı XI əsrdə yaranmış gizlin bir orden deyil, sadəcə olaraq fransız Pyer Plantarom tərəfindən 1956-cı ildə yaradılmış mistifikasiya idi. Belə real faktlarla uyğunsuzluqlar Den Braunun digər əsərlərində də müşahidə olunur. Belə ki, “Mələklər və İblislər” romanında deyilir ki, Kopernik Roma-katolik kilsəsi tərəfindən yandırılıb. Amma əslində isə Kopernik uzun bir ömür sürmüş və qocalıqda insultdan dünyasını dəyişmişdi

(1473-1543.70 yaşında). Ya da ki, elə bu romanda deyildiyi kimi, Qaliley illimunati” birliyinə-hansı ki, hətta onun ölümündən 100 ildən daha artıq bir müddət sonra yaradılmışdı – daxil deyildi.

Sonda yenidən qeyd edək ki, Azərbaycanda Den Braunun romanları yalnız “Qanun” nəşriyyatı tərəfindən çap edilmişdir. Mən bir oxucu kimi bunu alqışlayıram. Hər hansı bir əsəri müxtəlif nəşriyyatların bir-biri ilə inteqrasiyada olmadan fərqli tərcümələrdə çap etməsindənsə konkret bir nəşriyyatın bu işi öz üzərinə götürməsi daha məqsədəuyğundur. Bir qədər əsərlərin tərcümələrinin keyfiyyətindən danışmaq istədim. Müəyyən bir qisim adam düşünə bilər ki, Den Braunun kitablarını yazıldığı dildə və yaxud rus dilində oxumaq yazılanlardan daha çox zövq almağa, onun məzmununa daha dərindən varmağa imkan verir. Doğrudur, bütün əsərləri orijinalda oxumaq tam başqa bir hissdır. Amma bir nüansı də qeyd etmək lazımdır ki, əsəri tərcümə edən şəxs qarşısındakı hər iki dili mükəmməl bilməklə yanaşı, həm də əlindəki əsərin janrı, üslubunu da bilməlidir. Məlumdur ki, Den Braunun qələmindən çıxan əsərlərin janrı Azərbaycan üçün yeni bir janrdır. Doğrudur, Azərbaycan ədəbiyyatında dedektiv yazanlar, elmi-siyasi əsərlər yazanlar var. Lakin Triller, detektiv, fantastika, yarıdokumentalistika janrlarını bir əsərdə istifadə edənlər yox səviyyəsindədir. Eyni zamanda elmi əsərdə realıq və uydurmanı birləşdirən və bütün bunlardan bir süjet xətti yaradıb kitab halına salan yazıçılarımız da yox idi. Buradan bir sual da yarana bilər – “axı Şərqi dünyasının, mədəniyyətinin təsiri ilə möhtəşəm əsərlər yazılan bir dilə onun üslubuna zidd olan hər hansı bir əsəri necə mükəmməl tərcümə edəsən?” Məhz elə buna görə də Den Braunun yazdığı janr və yaxud hər hansı buna bənzər janrlarda yazan yazıçılardan əsərlərinin Azərbaycan dilinə tərcüməsindən narazılıq bildirməmişdən əvvəl ilk növbədə yuxarıda qeyd etdiklərim barədə yaxşıca düşünmək lazımdır.

Ədəbiyyat

a) Azərbaycan dilində

1. Braun D. Cəhənnəm. –Bakı: Qanun, 2014. -576 s.
2. Braun D. Da Vinçi şifrəsi. –Bakı: Qanun, 2012. -520 s.
3. Braun D. İtirilmiş simvol. –Bakı: Qanun, 2016. -652 s.
4. Braun D. Mələklər və iblislər. –Bakı: Qanun, 2015. -728 s.
5. Braun D. Rəqəmsal qala. –Bakı: Qanun, 544 s.
6. Braun D. Yalan nöqtəsi. –Bakı: Qanun, 616 s.

b) Rus dilində

7. Бачинин В. А. Бульварное религиоведение Дэна Брауна // Религиоведение. — 2007. — № 4. — С. 152—156

c) Internet resursları

8. https://tr.wikipedia.org/wiki/Dan_Brown
9. <http://christosocio.info/content/view/636/>
10. <https://www.livelib.ru/author/27065-den-braun>
11. <http://www.peoples.ru/art/literature/prose/detectiv/brown/>
12. <https://24smi.org/celebrity/4227-den-braun.html>

Мурад Агаммедов

Публикация, критика и проблемы перевода книг всемирно известного писателя Дэна Брауна

Резюме

Статья посвящена публикации произведений всемирно известного писателя Дэна Брауна, источникам использованных при создании его книг, мотиву их создания. Также, в статье обсуждается самое известное произведение писателя под названием «Код Да Винчи», критикование этого произведение со стороны многих известных личностей, и переводу книги в основном на азербайджанский и турецкий языки.

В то же время в статье упоминаются редакторы книг, изданных в Азербайджане и Турции.

Murad Aghammedov

Publication, criticism and translation problems of the world famous writer Dan Brown's books

Summary

The article is dedicated to the publication world famous writer Dan Brown's books, the sources used to create his books, the motive of their creation. Also, the article gives information about the writer's most famous book «The Da Vinci Code», criticism of mentioned book by many famous people, and the translation of the book into Azerbaijani and Turkish languages.

At the same time, the article mentions editors of books published in Azerbaijan and Turkey.